

Omrežje e-seniorji 55+

Če nekemu povemo vse, kar vemo, nam še vedno vse ostane.

Cilj kot pomemben element v odločitvah seniorjev za uporabo e-storitev

Mojca Pozvek, Omrežje e-seniorji 55+

16.05.2023

1. Vzroki neuporabe e-tehnologije pri seniorkah in seniorjih

Trditev, da se e-storitve vedno bolj prepletajo z našim vsakodnevnim življenjem, ne potrebuje posebnih dokazov. Ne glede na odklonilno stališče določenega dela seniorjev, ta tehnologija posega v naša življenja na področju bančništva (plačevanje, evidenca financ...) in kar je za upokojence še bolj pomembno, tudi na področje primarnega zdravstva (naročanje k osebnemu zdravniku, specialistu...). Osnovna uporaba e-tehnologije postaja in bo postala nujna veščina.

Iskanje vzrokov, zakaj je danes še relativno veliko seniork in seniorjev, ki zavračajo uporabo e-tehnologije in s tem ponudbo e-storitev, se v precejšnji meri skriva v neugodju, ki ga povzroča njihovo zavedanje, da:

- funkcionirajo počasneje kot včasih in za razumevanje potrebujejo več časa,
- so njihove motorične spretnosti šibkejše (uporaba miške in tipkovnice),
- je šibkejša tudi spominska funkcija (zapomnjenje ukazov na ekranu, tipkovnici in miški),
- je prisoten strah pred računalnikom kot mehansko napravo, ki je ne razumejo in ne obvladajo (strah pred neznanim).

Za preseganje takih (samo)omejitev je nadvse pomembno okolje (družinsko in/ali družbeno), ki posameznika lahko vodi do prvih korakov uporabe e-tehnologije.

2. Cilj kot motivacija

Razmišljanje, da je pri mnogih omenjenih seniorjih za njihov odpor krivo pomanjkanje motivacije, nas lahko vodi v napačno smer. Namesto, da bi iskali motivacijo, bi morali vedeti, kaj je tisto, kar bi posameznik želel doseči. Poiskati moramo cilj, ki bo zadostil njegovim pričakovanjem.

Pri tem je pomembno, da si cilj postavi senior sam in predvsem, da ve, zakaj ga želi doseči (npr. pisanje e-pošte za komunikacijo s prijatelji, društvom upokojencev ipd.; kako varno brskati po spletu za informacijami, ker ne kupuje več dnevnega tiska...).

Če si posameznik postavi preobširen, prezahteven cilj, je smiselno, da se ta cilj razdeli na več pod-ciljev.

Bistvo načrtovanja pristopa k opolnomočenju seniork in seniorjev, da pridobijo osnovno znanje uporabe, so torej konkretni cilji, namenjeni posamezniku in njegovim pričakovanjem.

3. Kdo in kako naj izobražuje seniorje za uporabo e-tehnologije?

Računalniški tečaji, ki so posebej prilagojeni seniorjem, organizacije, ki nudijo seniorjem e-informacije tudi z osebnim pristopom (knjižnice, organizirano medgeneracijsko sodelovanje...) uspešno dvigujejo e-pismenosti seniork in seniorjev.

Ostane pa seveda še volonterstvo sorodnikov, prijateljev, znancev, tj. vseh tistih, ki imajo voljo in željo pomagati seniorjem, da z uporabo e-tehnologije ohranjajo stik s svetom in v svetu digitalizacije ne ostajajo nemočni.

Pristopi izobraževanja so različni, zasledovati pa morajo cilj posameznika, ki se želi izobraziti. Specifika poučevanja starejše generacije zahteva kratke korake učenja in jasna, konkretna navodila.

4. Primer spletne strani kot pot do cilja

Postavitev spletne strani društva upokojencev Dobrova »[Dobrovčan](#)« je posledica moje želje in s tem tudi mojega cilja, da bi čim več članov preseglo (samo)omejitve in začelo spremljati vsebine (to naj bi postalo tudi cilj posameznikov). Želja je bila tudi, da bi se vsebine Dobrovčana dopolnjevale s prispevki seniork in seniorjev, ki bi mi jih pošiljali po e-pošti (tudi to naj bi postal cilj posameznikov). Stran je bila zato namensko oblikovana enostavno pa vendar zanimivo in dopolnjena z navodili, kako »brskati« po njej.

Odziv je bil na začetku – pričakovano – skromen, vendar je bila postavitev spletne strani eden od vzrokov, da se je velika večina članov vključila v tečaj računalniškega izobraževanja na Osnovni šoli Dobrova, ki je bil prilagojen prav našim seniorjem. Ko sem na spletno stran dodala prostor (zavihke) za vsebine, ki naj bi animirale seniorje za sooblikovanje Dobrovčana (cilj) ([Voščila](#), [Kuharski kotiček](#), [Kotiček za zdravje](#), predlogi za [branje](#), predstavitev [hobijev](#)...), so po e-pošti (cilj) začeli prihajati krajši prispevki in obisk se je skokovito povečal. Pohodniki so začeli objavljati fotografije s [pohodov](#), izletniki s potovanj in po dobrih treh letih se števec obiska vrti pri številki 43.700.

Brskanje po Dobrovčanu je marsikomu postalo vsakodnevna navada. In ker so naše seniorke in seniorji pri tem suvereni, so se postavili novi cilji. Veliko jih je izrazilo željo, da bi fotografije z izletov in pohodov, ki se objavijo na Dobrovčanu, lahko shranili. Tako je na spletni strani nastala [Mini šola računalništva](#).

Po korakih objavljam svoje kratke filmčke – posnetke dogajanja na ekranu, ki so opremljeni z jasno, preprosto razlago.

Končni cilj *Prenesti in shraniti fotografije na svoj računalnik*, je s temi kratkimi posnetki razdeljen na več pod-ciljev:

- Vloga računalniške miške in namizja,
- Kako ustvariti mapo in jo poimenovati,
- Prenos, shranjevanje in poimenovanje fotografij,
- USB ključek – kako ga uporabiti

Lepota vsega dela s spletno stranjo in sodelovanja s seniorji je v tem, da svoje cilje, ki si jih postavljamo, dosegamo oboji. Tako je tudi zadovoljstvo obojestransko.

5. Namesto zaključka

Bliskovit razvoj umetne inteligence (Chat GPT – umetna inteligenca) bo v relativno kratkem času tudi pred seniorje z e-kompetencami postavil izziv usvajanja novih ciljev. Vloga e-seniorja kot mentorja se bo transformirala v vlogo učenca in koncept postavitve jasnega, dosegljivega cilja kako uporabljati umetno inteligenco, bo tudi za učenje e-seniorjev postavljen v ospredje.

Vir:

MOTIVACIJA: Kako se motivirati in ostati motiviran? Vega Abrahamsberg.

Mastermind Akademija, 8 decembra, 2020.

<https://www.mastermindakademija.com/motivacija-kako-se-motivirati-in-ostati-motiviran/>